

RAILNIEUWS-EXPRES

Maart/April 2010

RAILNIEUWS-EXPRES verschijnt maandelijks en kan gratis worden gedownload vanaf onze website www.hov-rn.nl

Internet: www.hov-rn.nl

Email: hov-rn@hov-rn.nl

Van de redactie

Na het verdwijnen van Het Openbaar Vervoer – RAILNIEUWS (HOV-RN) op 1 januari 2009 verscheen nog elke maand Railnieuws Expres (RNE) met daarin twee componenten uit HOV-RN, te weten het boeken- en tijdschriftenoverzicht en de rail-agenda. Aan deze activiteit komt nu ook een definitief einde.

Deze editie van RNE is de laatste...!

De website www.hov-rn.nl blijft bestaan, de oude edities van HOV-RN blijven oproepbaar.

T I J D S C H R I F T E N

Op de Rails, maart 2010, nummer 2010-3 * Na uitgebreid spoor- en tramnieuws uit binnen- en buitenland de volgende artikelen: Goederenvervoer in Nederland (dienstregeling 2010) * Spoorwagongneval Elst 1954 * Hogesnelheidslijnen in Spanje (vervolg) * Het tijdperk van de Mustangs (trams Zweden) * Verenigingsnieuws * Stichting NVBS-Excursies * Agenda * NVBS-winkel * Railkalender * www.nvbs.com

Op de Rails, april 2010, nummer 2010-4 * Na uitgebreid spoor- en tramnieuws uit binnen- en buitenland de volgende artikelen: Het stalen Koninklijke materiaal * Onvoltooide Reichsbahn * Vijf nieuwe Italiaanse trambedrijven * Twee paar-dentrans in het Vlaamse land * Verenigingsnieuws * boekbespreking * Opening NVBS Centraal * Railkalender * Agenda * NVBS-winkel * www.nvbs.com

Rail Magazine, maart 2010, nr. 272 * Na uitgebreid nieuws uit binnen- en buitenland de volgende artikelen: End of the line (4) * VolkerRail verzorgt slooptransporten Mat'64 * Spoorwegmuseum wordt Koninklijke remise * Treinstel 252 kreeg cascorevisie * Goederenvervoer in Maastricht * Een dag mee met de Prima II * In het modelspoordeel uitgebreid verslag van de Spielwarenmesse 2010 te Neurenberg * www.railmagazine.nl

Rail Magazine, april 2010, nr. 273 * Na uitgebreid nieuws uit binnen- en buitenland de volgende artikelen: Bombardier Update * HGK reviseert JT24CWR * Rail Carrièredagen Amersfoort * Goederenvervoer in Delfzijl (1) * Tunnel Diabolo-project geboord * Aanrijding met GTW 651 * Zevenaer – Winterswijk 125 jaar * DE 1024 terzijde * Stukgoederendienst op Alkmaar * Modelspoorrubriek * www.railmagazine.nl

Rail Hobby, maart 2010, nr. 3 * Artikelen: Geest Reichsbahn (serie 110) waart rond in Nederland Railview * Rail 25 jaar * Railview * Railmusea * OB Zaanstraat voorgoed gesloten * uitgebreid verslag van de Spielwarenmesse 2010 te Neurenberg * div. modelspoorartikelen * Recensies in Railpers * www.railhobby.nl

Rail Hobby, april 2010, nr. 4 * Artikelen: Bouw replica koninklijk salonrijtuig SR 1 * Railview * Railmusea * NMBS Reeks 28 actief in Nederland en België * NMBS Reeks 77 * Railvitrine * Railhobby Awards 2009 – 2010 * Railpers * div. modelspoorartikelen * www.railhobby.nl

Straßenbahn Magazin, Februari 2010, 41^e jaargang, nr. 245, ISSN 0340-7071*10815, 84 blz., in kiosk €7,90 (D). In de rubriek "Journal" lezen wij de volgende (voornaamste) kortere onderwerpen: **Leipzig** (LVB) heeft nog een 9-tal lagevloertrams type Flexity Classic (45 m lang, 2,3 m breed) bijbesteld. Gezien de strenge winter werden in **Erfurt** de nog aanwezige Tatra-trams weer in actieve dienst genomen, zodat elke stel, dus met 2 stroomafnemers, de ijsafzetting op de rijdraad kon bestrijden. De **Berlijnse** metro (U-Bahn) zal de stellen type F74, F76 en F79, geleverd tussen 1974 en 1981 in eigen beheer grondig gaan moderniseren; in totaal zijn dat 91 eenheden. In dezelfde stad biedt de S-Bahn (DB) nog steeds nare problemen voor de stadsreizigers. Wederom ziet men in **Dresden** (LVB) de toekomst van tramlijn 4 aan een zijde draadje hangen. **Stuttgart** (SSB) heeft bij Stadler 20 sneltramstellen type Tango besteld. Bij dezelfde firma bestelde **Genève** (TPG) 32 lagevloertrams type Tango. Siemens gaat nog eens 13 lagevloertrams type Hermelijn aan **Antwerpen** (VVM/De Lijn) leveren om aldus de tramnetuitbreidingen in de Sinjorenstad en ommelanden te kunnen opvangen. Siemens gaat samen met de Roemeense wagonfabriek Astra in **Arad** een nieuw trammodel (type Imperio) ontwikkelen, bedoeld voor de binnenlandse markt. In de Zwitserse stad **Biel** (93.500 inwoners) keert de tram weer terug, sinds er de laatste tramlijn in 1948 verbust werd. Daarmee zal straks deze tramlijn de langste in Zwitserland worden (27 km). In **Praag** is men met de uitbreiding van metrolijn A inmiddels begonnen. In het Italiaanse **Firenze** (Florence) is de eerste tramlijn in gebruik genomen. Ook hier was vroeger sprake van een tramnetsysteem. Het hoofdartikel gaat over de tram in **Düsseldorf** (Rheinische Bahngesellschaft) en wel tijdens de periode eind jaren '40 t/m '50. Normaal was het toen dat grote trambedrijven nieuw en modern materieel aankochten en de kleinere de twee-

dehandsjes ervan overnamen. Maar Düsseldorf niet, want daar werden uitsluitend van andere trambedrijven gebruikte trams overgenomen en aan eigen eisen en wensen aangepast. Zo ook een 8-tal bijwagens van de NBM (**Utrecht – Zeist**) die destijds al erg oud waren. Een geplaatste foto toont hoe wagen NBM#93 er weer schitterend uitziet. Eerst in de 60-er jaren met de opkomst van de gelede tram werd pas eerstehands modern materieel aangeschaft. Dank zij deze politiek is er relatief veel materieel voor museale doeleinden bewaard gebleven. In **Saarbrücken** (Saarbahn) gaat de verlenging van tramlijn 1 onverstoort door; hierbij wordt het voorbeeld van **Karlsruhe** gevolgd. Inmiddels heeft **Luxemburg** een delegatie van 30 man er naar toe gestuurd om te bezien of op de wijze ook in Luxemburg de tram wederom ingevoerd kan worden (waar overigens al heel vele jaren over gepraat wordt!). In **Naumburg** is nog steeds een strijd gaande over het behoud van (de enige) tramlijn 4. Sinds 1945 werd de bedrijfsvoering ervan gestaakt, dan telkens weer toch geactiveerd. **Hannover** (Üstra) heeft haar derde tramgeneratie op papier voorgesteld, het type TW3000 - een hogevloertram -, dat het huidige type TW6000 moet gaan vervangen. Net als het type TW2000/2500 ziet het er zeer futuristisch uit. Het tramfront lijkt nogal op een bierglas. Modernisering van de 6000-en vond men – hoewel beduidend goedkoper – kennelijk geen optie. Het zijn 6-assers die ongeveer op 2,5 mio € per stuk begroot worden. 146 van die voertuigen staan op het boodschappenlijstje. Complete modernisering van een bestaande 6000 was begroot op ca. 1 mio €. (Ben benieuwd wat de politiek daarover nu zeggen gaat). Over de actuele stand van zaken in het land Roemenië: aan de orde komen de steden **Oradea, Arad, Craiova, Timisoara, Resita, Cluj en Sibiu**. In al deze plaatsen wemelt het van de buitenlandse (gratis) tweedehandsjes. Sinds het (tijdelijke) trambedrijfje in **Houten** niet meer bestaat, is dat van het Oekraïense **Moltosjne** wederom het kleinste van de wereld. En daarmee is men toe aan deel 6 van de smalspoortrambedrijven in de voormalige Sovjet-Unie. Een tweetal trammetjes (2-assers) verzorgen permanent aan elkaar gekoppeld het vervoer naar het strand van de Zwarte Zee over een enkelsporige 1000 mm-lijn met een lengte van 1,5 km!. Het zijn trams van het type Gotha en is tevens de complete tramvloot. Van mei tot september rijden beide hun dagelijks traceetje. De overige maanden zijn nodig voor onderhoud van beide oudjes. In **Rio de Janeiro** is één tramlijn destijds ontsnapt aan de ophefwoede in de vorige eeuw, de zogenaamde Santa Teresa-lijn, ook wel “Bondinho” genoemd. Deze 2-assige elektrische trams zijn geel en aan de zijkanten geheel open. Deze 118 jaren oude lijn is razend populair bij de toeristen. Normaal hebben deze wagens 32 zitplaatsen. Maar het driedubbele aan passagiers is vaak aan te treffen, doordat de zijdelingse treeplanken als staanplaatsen fungeren. Als men dan over het 300 m lange en 70 m hoge voormalige aquaduct rijdt kan men het beste de ogen sluiten in geval men last zou hebben van enige hoogtevrees. Als eerder in deze rubriek gemeld is de fameuze, meer dan 100 jaar oude regio-tramlijn in Oostenrijk tussen **Lambach** en **Haag am Hausruck** inmiddels gestaakt. De interessante geschiedenis van dit curiosum, ook wel “Haager Lies” genoemd, wordt hier meer uitvoerig uit de doeken gedaan. In de rubriek modellen zijn weer diverse trammodellen aan te treffen. O.a. een **HTM** open bijwagen en een stadstram zoals die destijds in **Leuven** en **Mechelen** (NMVB) te zien was. Tramverkeersborden blijken ook een artikel te kunnen genereren, zelfs meerdelig, want nu wordt hier in deel 1 al diverse uitvoeringen in woord en beeld besproken. **Lübeck's** tramgeschiedenis deel 5: de totale ondergang van het trambedrijf in deze stad geschiedde vrij plotseling heel snel, zodat eind 1959 het definitieve in memoriam uitgesproken kon worden en de opvolgende dieselsbussen door het toenemende autoverkeer aan de stadsfiles konden gaan meewerken. Veel historische foto's in kleur zijn bij deze laatste aflevering geplaatst. www.strassenbahn-magazin.de ThN.

Schweizer Eisenbahn Revue. Nr. 3 / 2010. Heel veel Zwitsers nieuws maar ook behoorlijk wat nieuws van elders. Speciale aandacht voor: Het design voor de nieuwe treinen van de Westbahn in Oostenrijk (Wenen-Salzburg). Verder: van Cisalpino naar SBB Eurocity; Sneeuw en koude legt het spoorverkeer lam; Brenner EC met Open Access begonnen; 100 km. HSL in China geopend; problemen met materieeltoelating in Duitsland; eindelijk 300 km/h in Nederland; opdrachten bij Stadler; SBB Cargo: ongeluk te Brig met grote schade; SBB knapt oudere rytuigen op; strijd om SBB-opdracht Fern Verkehr Dosto; SBB Cargo ook in Nederland; BVB twijfelt over Tango trams; kleurrijke Flirt-ervangers in Duitsland; Lotos-Kolej een succesvolle Poolse goederenmaatschappij, 100 jaar feest van de Berninabahn bij de RhB; SBB strategiewissel in het internationale Cargo-verkeer; ÖBB railjet naar Zürich niet haalbaar; Crisis rollend materieel Fernverkehr DB (door ICE-uitval); Railpool meersysteemlocs bij SBB Cargo; Einde treinverkeer in Dubai?; Rechtstreekse treinen Bulle-Bern vanaf 2011. Dat waren dan de hoogtepunten. Verder nog een aantal korte artikelen. 49 blz. A4, kleur, voor 10,50 euro. www.minirex.ch

Schweizer Eisenbahn Revue. Nr. 4 / 2010, A4, 47 blz. in kleur. Veel Zwitsers nieuws en ook van elders. Een greep uit de artikelen volgt hierna. SBB wil meer geld voor onderhoud van het net. Uitbouw van de infrastructuur van de Zentralbahn. Systeem “Sipko” om sneller door bochten te komen. Niederflur bij de LEB. Dubbeldekkers van Bombardier voor Frankrijk. Het grote Belgische spoorwegongeluk en haar gevolgen. Eurobahn en BLB Flirt kunnen eindelijk met hun Flirt de baan op. Een heel lang verhaal over pendolino-achtig gedrag van wielstellen. ICE-T vanaf 2012 weer in de sneldienst. www.minirex.ch

Fern-Express. Nr. 1 /2010. Diverse interessante onderwerpen zoals het industriespoor in het Franse Lotharingen bij Metz en Thionville en omgeving met haar tanende staalfabrieken. Verder spoor in Bolivia en Kroatië, Kazachstan en Kirgizië. Er is een lang artikel over een kolenspoorlijn in China (Sandaolling) met elke 2 minuten een stoomtrein (10 locs in totaal). Dan nog railbussen in Noord-Servië en tenslotte de meest noordelijke spoorlijn in Spitsbergen. Uiteraard ook weer internationaal nieuws waarbij 2 items extra opvallen: DB gaat voor 7 jaren de Tyne/Wear metro exploiteren (bij het Engelse Newcastle en Sunderland) en President Obama heeft 9 miljard dollar goedgekeurd voor diverse HSL-projecten, lang en kort. 51 blz. A4, kleur en zwart/wit, 10,80 euro. www.minirex.ch

B O E K E N

Nieuw bij **Uitgeverij Uquilair**: In de nieuwe veelbelovende reeks "Treinen in beeld" verscheen deel 1: "Een kleurrijk beeld van de spoorwegen in de VS" van de hand van Gijs van Appeldoorn. Een klein formaat boek met spectaculaire foto's, zonder uitzondering van uitstekende kwaliteit. Het boek neemt u mee naar de VS en toont de enorme gevarieerdheid en dynamiek van de spoorwegen in dat land: spoorlijnen die voeren door adembenemende landschappen, drukke spoorwegknooppunten, grote industriële complexen en over imposante bruggen. De foto's komen uit de collecties van zeven fotografen uit Nederland en de VS en zijn door de auteur voorzien van uitgebreide, allesverhelderende bijschriften. Een aanrader voor een eerste kennismaking met de spoorwegen in de VS of voor de modelbouwer op zoek naar nieuwe uitdagingen. Het boek is 23 x 16 cm groot en bevat 160 bladzijden met zo'n 260 illustraties volledig in kleur. De prijs bedraagt 19,95 euro inclusief verzendkosten. Geïnteresseerden kunnen dit boek bestellen door overmaking van het bedrag op bankrekening 7460304 of 14.45.23.787 ten name van Uitgeverij Uquilair B.V. te 's-Hertogenbosch onder vermelding van "Amerika". Bij telebankieren gaarne uw postcode en huisnummer vermelden.

Binnenkort verwacht bij Uitgeverij Uquilair: "Gotthard. Mythe en werkelijkheid".

De term "Gotthard" heeft iets fascinerends. Het roept beelden op van de pas en aan het gebergte rondom, dat bedekt is met sneeuw en gletsjers. Maar het doet ook denken aan de bruggen en tunnels van de knap gebouwde Gotthardspoorlijn, waarop legendarische locomotieven hun werk doen.

Echter, rechtvaardigt dat wel dit boek? Is er al niet genoeg beschreven? En meent men soms niet het allemaal al te weten? Fotoboeken zijn er inderdaad voldoende. Evenwel, er bestaat in het Nederlandse taalgebied en ook daarbuiten geen werkelijk compleet én betrouwbaar werk over alle historische en actuele aspecten rondom de Gotthard: de natuur, de leefwereld van de bewoners en technische toepassingen.

De Gotthardlijn is een Europese verkeersader van de eerste orde. Dit boek komt tegemoet aan de wens tot correcte informatie en is dan ook gebaseerd op authentieke bronnen en actuele informatie van ter zake kundige personen, bedrijven en instellingen. Minstens tien thema's van zeer verschillende aard worden in dit boek behandeld: de historie van de pas en alle verkeer vanaf de Middeleeuwen tot nu, de tunnelbouw van 1872 en heden, de stoom- en de elektrische tractie, de regelgeving voor het gebruik daarvan, het benutten van de waterkracht en het functioneren van de centrales, sneeuw, met bijbehorende lawines en opruimwerkzaamheden en de beschrijving van een reis over de Gotthard in de cabine van een locomotief. Alles is geïllustreerd met exclusief beeldmateriaal.

Voor wie het boek bezit is het een vindplaats van kennis en inzicht, kortom: dé volledige inleiding tot een hoogst interessant thema.

Alvast bestellen? Het boek is 24 x 33 cm groot en bevat 256 bladzijden met ruim 500 illustraties. De prijs bedraagt 45,- euro inclusief verzendkosten. Geïnteresseerden kunnen dit boek bestellen door overmaking van het bedrag op bankrekening 7460304 of 144523787 ten name van Uitgeverij Uquilair B.V. te 's-Hertogenbosch onder vermelding van "Gotthard". Bij telebankieren gaarne uw postcode en huisnummer vermelden.

Bij TRANSPRESS (www.paul-pietsch-verlage.de) verschenen de volgende vijf boeken:

Deutsche Eisenbahn 1835 bis heute van de hand van de bekende Erich Preusz. Dit jaar bestaan de Duitse spoorwegen 175 jaar. Het is een algemeen geschiedenisboekje met 9 hoofdstukken beginnende met de opening van de Ludwigsbahn Nürnberg-Fürth. Hoofdstuk 2 gaat over de vraag Privat- of Staatsbahn. Verder volgen: Het net wordt dichter – Bloeitijd en neergang (1^e Wereldoorlog) – Deutsche Reichsbahn 1920-1945 – Verlies en groei (spoor aan de Saar) – Wederopbouw, nieuwbouw en rationalisering (DB 1946/49-1993). Hoofdstuk 8: Haperende economie en superprestatie (DDR) 1949-1993. Hoofdstuk 9: De vergissing om naar de beurs te gaan (is men al circa 15 jaar mee bezig). Bij het hoofdstuk 'verlies en groei' moet natuurlijk het verlies van Silezië meegeteld worden. Een korte en zeer algemene geschiedschrijving is het geworden met illustraties in kleur en zwart/wit zonder hoogtepunten. 143 blz. 16,5 X 23,5 cm, 19,95 euro, ISBN 978-3-613-71380-2.

Alles über EinheitsDampflok. Schrijver Kühne bracht ze allemaal bij elkaar in een handig boekje: sneltrein-, goederen-, tender- en smalspoor locs op zwart/wit foto's en in sommige gevallen een tekening. Apart werden de snel- en personen-treinlocs geregistreerd evenals de personen- en goederen- tenderlocs. Het geheel is compact en duidelijk met korte teksten per serie. Er is al heel veel over het onderwerp gepubliceerd maar dit is wel zeer handig op een tocht langs Duitse musea en lijnen. 127 blz. 16,5 X 23,5 cm., 14,95 euro. ISBN 978-3-613-71378-9.

Tenslotte het boek **Bunte Bundesbahn (die farbigen Jahren der DB 1980-1993)** door Papazian. "Bunt" is wellicht een groot woord maar de kleurenschema's waren veelvuldiger en korter van duur dan nu. De indeling is als volgt: Hoofdstuk 1) blauw, groen, rood: Bunter Alltag; 2) rood en zilver: Nah- und Regionalverkehr; 3) nieuw kleurenconcept oceaانبauw-beige; 4) IC 79 ("elk uur, elke klas"); 5) dag- en nachtsnelverkeer: "Bunte Palette"; 6) Fern der Heimat: DB-locs in het buitenland. Tenslotte hoofdstuk 7: het kleurenconcept van 1986. Nieuwe kleuren voor de DB. Van de oude locs figuren de E18, 44 en 93. Een geslaagd overzicht in 159 blz., formaat 23 X 26,5 cm., 24,90 euro. ISBN 978-3-613-71379-6.

Die Internationale Enzyklopädie Züge und Lokomotiven. David Ross stelde een heavy-weight samen over stoomlocs, diesellocs en treinstellen, alsmede elektrische locs en treinstellen. Het stoomdeel is verreweg het grootst vanwege de grotere variëteit natuurlijk. De illustraties zijn in zwart/wit en kleur. Elk hoofdstuk begint aan het eerste begin van de ontwikkeling. Het boek telt maar liefst 544 pagina's. En wat betaalt u hiervoor? 9,90 euro als Sonderausgabe. Het ver-

scheen jaren geleden tegen een andere prijs. Het werd in Singapore gedrukt. They did a very good job! Natuurlijk staat er niet alles in. Het aantal foto's is geschat op zo'n 700 stuks. Iets voor beginners? Ja: een flink stuk historie tot op de huidige dag. Toch een mooi cadeau. 23 bij 29 cm., ISBN 3-613-712660-0.

Hier verscheen **Das Grosse Berliner Eisenbahn Album** van de hand van de bekende historicus Gottwaldt, 406 blz. met veel zwart/wit en enkele kleurenfoto's van het Anhalter tot het spiksplinternieuwe DB AG Hauptbahnhof. Veel van de foto's zijn oude bekenden, zeker wanneer het de historie betreft. Van de Berlijnse kopstations (Anhalter, Görlitzer, Lehrter, Potsdamer en Stettiner) is er geen meer te vinden. Alleen Zoo, Friedrichstrasse en Ost (voorheen Schlesischer Bahnhof, Ostbahnhof, Hauptbahnhof) zijn nog overgebleven. De glorie tijd was in het Keizerrijk tot aan de 2^e Wereldoorlog. Het boek begint met de Berlin-Potsdamer Eisenbahn en belicht dan het ontstaan van de bekende stations. Vervolgens de periode 1900-1918. 1918-1933 behandelt de elektrische S-Bahn, 1933-1939 is gewijd aan het grote spoor. Een flink hoofdstuk behandelt de 2^e Wereldoorlog toen bijna alle grote stations veel schade opliepen. De hoofdgebouwen van de Lehrter en de Stettiner liepen slechts geringe schade op: het waren monumenten die niet afgebroken hadden moeten worden! Na 1945 afbraak en herstel (meer van het eerste). 1961-1989: tussen verleden en toekomst. 1989-2000: nieuw leven vanuit de ruïnes, en tot slot het Berlijnse spoor in de 21^e eeuw. Herstel van de S-Bahnnet en een echt "Hbf". Formaat 21,5 bij 24,5 cm. ISBN 978-3-613-71385-7. En de prijs voor dit alles is 19,95 euro.

VERLAG BERND NEDDERMEYER (<http://www.eisenbahn-verlag.de>) zond ons de volgende twee uitgaven:

Een leuk klein-formaat album over het spoor naar het Duitse Noord-Oosten vanuit Berlin Stettiner Bahnhof, een pracht station dat in de Ulbricht-tijd werd afgebroken. **Mit der Eisenbahn von Berlin nach Stettin, Stralsund und Rügen in historischen Ansichten.** 112 blz. oblong formaat. Opnamen meest zwart/wit en enkele kleur vaak van prachtige stations onderweg. De beeldkwaliteit is goed. Extra interessant zijn de opnamen van veerschepen in enkele havens. De treinen "an sich" komen echter weinig in beeld. Echt iets voor historisch geïnteresseerden, maar ook voor hen die architectuur waarderen. De prijs is 19,90 euro. ISBN 978-3-933254-81-8.

Bij dezelfde uitgever verscheen een kapitaal boek getiteld **Eisenbahn Knoten Berlin-Lichtenberg** van de hand van Andreas Stenge. Hij ging de geschiedenis van dat knooppunt in het voormalige Oost-Berlijn na tot op de huidige dag. Door de afbraak van de kopstations in het Westen kreeg dit station grote betekenis. Het boek is geïllustreerd met honderden zwart/wit foto's van de gebouwen, het locdepôt en het treinverkeer in diverse perioden. Voor in het boek is een grote losse kaart in kleur opgenomen van het emplacement in 1940. Indeling van de inhoud als volgt: 1) periode tot 1945; 2) 1945 tot heden; 3) U-Bahn, tram en trolleybus; 4) depôt. Vervolgens 6 aanhangsels, onder andere over het treinverkeer in de verschillende perioden. Het boek is wel een totale bijbel geworden over één locatie. Dit is iets voor de gevorderde Berlijn-kenner of historicus. De illustraties omvatten alle tractievormen. Sommige foto's zijn wel eens wat mat afgedrukt. 320 blz. A4, 39,95 euro.

UHLE & KLEIMANN: Elk jaar ontvangen wij van deze uitgever het **Kursbuch der deutschen Museum Eisenbahnen.** De uitgave 2010 bevat weer heel veel info, van de één wat meer dan van de ander. 166 blz. met informatie per provincie, ook over musea alleen. In zijn geheel gaat het om een forse hoeveelheid locaties, namelijk 405 (!). Het boekje is met enkele zwart/wit foto's geïllustreerd maar het komt op de dienstregelingen, materieel opsommingen, de openingen en speciale data aan. De prijs is minimaal gehouden, namelijk 5,50 euro + 2,50 euro porto als men bij de uitgever bestelt. ISBN 978-3-928959-53-7. Het adres: Pettenpohlstrasse 17, 32312 Lübbecke, telf. 0049-5741/7209.

Bij EK-Verlag (<http://shop.eisenbahn-kurier.de>) verschenen de volgende vier boeken:

EK-Special Nr. 96, **100 Jahre Bernina Bahn.** Een A4 jubileumuitgave bijna geheel in kleur met onder andere ook prachtige opnamen van landschap en bedrijf in de winter. Het materieel uit de begintijd en nu passeert de revue evenals de Unesco skaters van de lijn. Deze lijn heeft altijd een afwijkende stroomspanning gehad. Een apart hoofdstuk is gewijd aan de periode 1980-2000. Een toeristisch hoogtepunt van de lijn is het traject Pontresina – Bernina - Ospizio Bernina - Alp Grüm, vooral in de winter. Een brochure om aan te schaffen en dan deze reis te maken. 98 blz. A4, 11,80 euro, bestelnr. 1845.

In de serie **Eisenbahn Bildarchiv** verscheen deel 42, **Lokporträt Baureihe 250 Blue Tiger,** een album in kleur over deze moderne dieselgigant uit Kassel, speciaal voor goederentreinen. U ziet ze in allerlei kleurstellingen bij diverse spoorwegmaatschappijen tot in Pakistan toe, alwaar ze mooi diepgroen zijn. Ook de oorspronkelijke blauw-zilveren uitvoering figureert. Deze is veel fraaier dan de latere witte verschijning. 96 blz. oblong formaat. 100 kleurenfoto's, 19,80 euro, bestelnr. 381. Iets voor de liefhebber van modern.

Heim ins Reich. De titel dekt in zoverre de lading dat er sprake is van de annexering van de materieelbestanden van Duits sprekende landen en delen van de voormalige Donaumonarchie. Dit boek behandelt namelijk de locomotieven die in de Tweede Wereldoorlog omgenummerd werden als Reichsbahnlocs en wel in Oostenrijk, Tsjechoslowakije, Yougoslavië, Litouwen, België en Luxemburg en niet te vergeten Polen. Van de kleine landen zijn er maar enkele bladzijden. Het overgrote deel van het boek, dat ook letterlijk van gedenkwaardig gewicht is, is aan de grote vier gewijd met zeer lange hoofdstukken. Wij zouden ons zo voorkomen stellen dat de Duitse legerleiding niet zo blij met deze jaren geweest moet zijn. Men erfde namelijk een gigantisch vaak massaal bestand aan materieel uit de oude Donaumonarchie verdeeld over honderden series terwijl men zelf met Einheitsloks bezig was. Het boek bevat kaarten in kleur onder andere van de Duitse taalgebieden vóór de Eerste wereldoorlog. Verder is er ruim aandacht voor de "veroveringen" tot en

met 1941, ook over de landen die niet tot de Reichsbahn gingen behoren. De politieke ontwikkelingen van volken, staten en grenzen tussen 1835 en 1935 zijn ook goed voor een hoofdstuk, hierin ook het spoor begrepen. Het fotomateriaal is zonder meer perfect. Dit boek is daarom ook zo belangrijk omdat het van de 4 grote landen het hele materieel laat zien tot 1945 en dat is nog niet elders vertoond. Bij Oostenrijk is zelfs de Duitse E18 al in dienst te zien. Dit is weer zo'n typisch EK-unicum. Zeer aanbevolen voor historici, stoomfanaten, eigenlijk voor iedereen. De samenstellers van dit unieke boek zijn Knipping, Hütter en Wenzel, geen onbekenden dus. 512 blz. A4, meer dan 600 illustraties, 49,90 euro, bestelnr. 181.

Osthannoverschen Eisenbahnen van Hütter en Bretschneider is het volgende interessante boek. De OHE was en is één van Duitslands meest bekende private spoorwegmaatschappijen, strekkend van de Lüneburger Heide tot in de DDR (het laatste stuk ging er in 1949 af). Uit de inhoud: 6 maatschappijen vormden samengevoegd de OHE, een verhaal per spoorweg. Dan de OHE zelf: materieel, netwerk, werkplaatsen. Verder nog de OHE als groepsonderneming. Het goederenverkeer was altijd dominant. In den beginne was er natuurlijk de stoomtractie, veel tenderlocs en enkele oude Pruisische goederenlocomotieven. De dieseltractie vormt het leeuwendeel van het boek. Illustraties zwart/wit met 2 kleine kleurensecties. Ruime aandacht is er ook voor het personenmaterieel (veel 2^e-handsjes van DR en DB). De goederenwagens komen overigens ook aan bod. Kort en goed: weer zo'n EK geweldenaar. 320 blz. A4 met meer dan 600 foto's, 45 euro, te bestellen onder nr. 730.

D V D

Bij EK-Verlag (<http://shop.eisenbahn-kurier.de>) verschijnen de volgende DVD's:

Damals in China. Stoom in 1982, 1984 en 2004 toen het nog de moeite waard was. Uiteraard veel QJ geweld. Men bezocht depôts, staalfabrieken en een loefabriek. Ook naar het gewone leven wordt gekeken. Eerder verschenen diverse video's. Dit zijn de beste stukken. 40 minuten speelduur voor 10,80 euro, bestelnr. 8222.

Die Schwarzwaldbahn gestern und heute. U ziet stoom tussen Offenburg en Singen vóór de verdieseling in 1964, diesel tot de electrificatie in 1975. Op dit 200 km. lange traject werd ook nog met de goede oude E44 en daarna de modernere series gereden. Het beeld van het landschap speelt een belangrijke rol. 54 min. Speelduur, 18,80 euro, bestelnr. 8214.

Eisenbahn Videokurier nr 88. Onderwerpen: 150 Jahre Nahetalbahn; reizen 50 jaar geleden; stoom/diesel/electrisch spektakel in de Pfalz en aan de Neckar in de herfst van 2009; 65 1049 in de goederendienst; V 90; herinnering aan de Sonderzüge Deutsche Einheit; Bahnnews. Tenslotte als terugblik de Schienenstrassenbus. 60 minuten kijkplezier voor 19,80 euro, bestelnr. 8088.

Neubau Dampfloks der DB. Het gaat hier om de 5 series die na 1950 op de rails verschenen, namelijk 23, 65, 66, 10 en 82. Van de BR10 en BR66 bleef het bij 2 exemplaren. De 23 was wel de meest bekende en universele (105 stuks). U ziet historisch materiaal uit de 60-er en 70-er jaren, alsmede opnamen van bewaarde museumlocs. Een welkome aanvulling op de films van de vele Einheitsloks. Speelduur 60 min. voor 19,80 euro, bestelnummer 8186.

Nog een stoomfilm namelijk **50 Jahre Rekoloks**. Het betreft hier een tegenhanger van de vorige film, namelijk ombouw en geen nieuwbouw. Dit betrof 7 series, namelijk 01⁵, 03¹⁰, 22 (ex 39), 50³⁵, 52⁸⁰ en 58³⁰. Historische scènes, Plandampf en museumopnamen. Zoals wel bekend is er in de DDR nog veel meer gefilmd dan bij de DB omdat de stoom er langer stand hield. 60 minuten speelduur voor 19,80 euro, bestelnr. 8217.

A G E N D A (BINNENLAND)

Westfriesland onder Stoom! *Hemelvaartsweekeinde 13 – 16 mei 2010*

De Museumstoomtram Hoorn-Medemblik organiseert ook dit jaar een groot historisch themafestival over het reizen tussen Hoorn en Medemblik anno 1926. Alle stoomtrams van het museum en vele gasten – van machines tot groepen in klederdracht – gaan vanaf Hemelvaartsdag vier dagen lang terug in de tijd. Het spektakel is must voor de fijnproevers, die een totale historische reisbeleving willen meemaken...

Thema-stations

Op vier stations worden diverse historische thema's georganiseerd;

- Hoorn: het 'hoofdkwartier' van de stoomtram in al zijn facetten met het werkende seinhuis, voetplaatritten op de stoomlocomotieven, rondleidingen met uitleg over de restauratieprojecten en ... een optreden op het spoor van een 'Mystery Guest' onder het motto 'Klein en groot'.
- Wognum-Nibbixwoud, station onderweg: hier bruist het van de activiteiten voor de jeugd, historische auto's, levende muziek en een koffieconcert tijdens het middaguur. U zult er vele mensen uit grootmoeders tijd ontmoeten.
- Twisk, station op het platteland: volop activiteiten met stoomkracht, zoals die vroeger dagelijks op het platteland waren te zien en te horen.
- Medemblik, station aan het water: met de stoombrandspuit op zoek naar de brand en de rondvaarten met stoomschepen vanuit de haven.

Tussen Hoorn en Medemblik rijdt een groot aantal trams en treinen volgens een uitgebreide, maar ook aangepaste dienstregeling. Daarbij kan de bezoeker met één stoomtram alle onderdelen op de stations onderweg bezoeken zonder te moeten wachten op de volgende stoomtram. Naast de collectie van de Museumstoomtram zullen daarbij ook andere historische treinen in actie komen.

Klein en groot

Een bijzondere rol spelen de beide tramlocomotieven HTM 8 en GS 18 van het museum. Deze locomotieven met hun bijzondere vierkante vorm waren ooit beeldbepalend in ons land. Tijdens het festival komen deze enige nog rijdende exemplaren in actie, maar dat is niet alles!

Om een bijzondere vergelijking te kunnen maken met deze kleine locomotieven wordt gewerkt aan een optreden van een bijzondere 'Mystery Guest' in de vorm van SSN 01 1075 tijdens het festival.

Meer informatie over het festival en de deelnemende voer- en vaartuigen wordt over enkele weken gepubliceerd op www.museumstoomtram.nl en is te volgen via www.twitter.com/museumstoomtram.

Verder:

Heden t/m 5 september 2010: Het Spoorwegmuseum presenteert de internationale tentoonstelling Royal Class, vorstelijk reizen. Voor het eerst in de historie zijn koninklijke treinen uit heel Europa in één tentoonstelling te zien. Al deze prachtige treinen geven een uniek beeld van de luxe manier van reizen van de Europese royalty.

http://www.spoorwegmuseum.nl/nl/actueel/royal_class.htm

Heden - 24 mei 2010: tentoonstelling "De stad uit met het Stichtse lijntje", ruim een eeuw spoor tussen Utrecht en Baarn. Het Utrechts Archief, Hamburgerstraat 28 te 3512 NS Utrecht. dinsdag t/m zaterdag 10.00 uur – 17.00 uur, toegang: gratis. Bij de tentoonstelling wordt een speciale 'Spoordag' georganiseerd op zondag 18 april 2010.

<http://www.hetutrechtsarchief.nl/expositie/tijdelijke-tentoonstellingen/stichtse-lijntje>

24 en 25 april 2010 (10-17u): Modelbouw en Miniatuur in de darling Market te Rijswijk. www.exporijswijk.nl

30 april 2010: Haags Openbaar Vervoer Museum: Koninginnedagritten. www.hovm.nl

30 april 2010: Stoomritten Vlaardingen - Hoek van Holland. De VSM zal met twee stoomlocs, vier rijtuigen en een buffetrijtuig over de Hoekse lijn pendelen. Vanaf 11:00 elke twee uur vertrek vanaf Vlaardingen Centrum. Een retourrit duurt vijf kwartier, incl. waternemen in Hoek van Holland. Op de Westhavenkade in Vlaardingen zijn stoomwerktuigen te zien.

www.sngv.nl

1 mei 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

8 mei 2010: Modelspoor- en autobeurs SPIJKSPOOR in Delta, Albrandswaardsdijk 74 te Poortugaal. www.spijkspoor.nl

13 t/m 15 mei 2010: Stoom- en energiefestival te Almere Haven. www.almerestoomfestival.nl

28, 29 en 30 mei 2010: manifestatie Dordt in Stoom. <http://www.dordtinstoom.nl/>

6 juni 2010: inzet tweeramer 2 vanuit het Haags Openbaar Vervoer Museum. www.hovm.nl

11 juli 2010: inzet NZH motorwagen A 327 vanuit het Haags Openbaar Vervoer Museum. www.hovm.nl

22 augustus 2010: PCC-dag in het Haags Openbaar Vervoer Museum. www.hovm.nl

28 augustus 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

11 september 2010: Open monumentendag.

18 september 2010: Modelspoor- en autobeurs SPIJKSPOOR in Delta, Albrandswaardsdijk 74 te Poortugaal.

www.spijkspoor.nl

9 oktober 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

29 t/m 31 oktober 2010: Eurospoor 2010, Jaarbeurs Utrecht. www.eurospoor.nl

13 november 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

18 december 2010: 10-15 uur: Modelspoorbeurs in Expo te Houten. <http://www.modelspoorbeurs.nl/>

A G E N D A (BUITENLAND)

van **14 t/m 18 april a.s.** is er weer de jaarlijkse **Intermodellbau** in Dortmund. In het grote hallencomplex is 1 hal compleet ingericht met vele treinbanen, terwijl in 2 hallen verkoop plaats vindt van alles op modeltrein gebied. Veel treinbanen zijn van Hollandse deelnemers en -verenigingen. Erg interessant, ook wat er in de andere 5 hallen zoal te zien is over alle vormen van modelbouw. Vanuit Nederland prima bereikbaar. Zie www.westfalahallen.de

8 t/m 10 juni 2010: Transports Publics 2010. Internationale vakbeurs voor openbaar vervoer in Parijs (Porte de Versailles). www.transportspublics-expo.com

12 juni 2010: Tramparade op de kustlijn in België ter gelegenheid van het 125-jarig jubileum van de Kusttram. Kijk op: http://www.delijn.be/images/125%20jaar%20Kusttram_tcm7-12270.pdf of www.dekust.org

24 t/m 29 september 2010: 125 jaar tram in Blackpool. Tramparades, gasttrams, open huis.

2 oktober 2010: Excursie op de Belgische Kustlijn met de Haagse PCC 1006. Voor deelname kijk op www.c-tracks.nl

Met deze agenda vervalt de agenda uit onze vorige editie.

Nadere info uitsluitend bij de betrokken organisatoren.

Alle aankondigingen zijn onder voorbehoud van wijzigingen, typefouten e.d.

Voor railagenda(s) kijk op: <http://www.nicospilt.com/index2.html> of <http://www.railmusea.nl/>